

Pogłębiona analiza szukania odpowiedzi na jedno z przykładowych trudnych pytań

Odpowiedź zostanie tu udzielona z twardymi argumentami na rzecz uznania jej za słuszną, choć w zależności od przyjętych standardów myślenia może być ta odpowiedź w różnych miejscach i okolicznościach uznawana za dyskusyjną – bo taką, z racji przesadnej uznaniowości w prawo wpisanej i prawa tego niedoskonałości, właśnie jest i niewiele tu się zmienia

Krzysztof.Slugocki@gmail.com

10.09.2021 (wersja 1.04)

Przykładowe pytanie (jest to oryginalna i powtarzająca się treść w różnych odmianach gramatycznych – choć zwykle nie chodzi w tych pytaniach o odprawy pośmiertne; a o co? – proszę czytać dalej, proszę jednak uzbroić się w co najmniej dwadzieścia osiem minut czasu, w którym nikt i nic w czytaniu przeszkadzać nie będzie – „czytanka” do najłatwiejszych nie należy).

Czy przy obliczaniu kwot wydatkowanych na średnie wynagrodzenia nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela, uwzględnia się odprawy pośmiertne?

Ze względu na trudne do zdefiniowania zainteresowanie tematyką różnorodnych zawłośc konieczności stosowania art. 30a ustawy Karta Nauczyciela (oczywiście bycie tym zainteresowanym nie jest objawem choroby, ale to coś już dość w pobliżu) – szukanie odpowiedzi jest tu okraszone sarkastycznym humorem charakterystycznym dla autora i właściwym bardzo dla potrzeby zachowania stosownego dystansu wobec rozstrzyganych tu kwestii.

Czytelnicy pozbawieni tego specyficznego tu poczucia humoru – niech lepiej tego nie czytają.

W przygotowaniu tego opracowania oparto się o opracowania własne oraz wykorzystano i dostosowano treści dostępne na stronach internetowych wybranych ministerstw, systemu ISAP Kancelarii Sejmu RP (<http://www.sejm.gov.pl/>, <http://isap.sejm.gov.pl/>) oraz Rządowego Centrum Legislacji (<https://rcj.gov.pl/>). Udostępnione na stronach tego opracowania teksty przepisów prawnych nie są źródłami prawa. Jedynym takim źródłem są publikowane na podstawie ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych aktów prawnych akty prawne ogłaszane i wydawane w Dzienniku Ustaw i Monitorze Polskim. Ich wydawcą i dystrybutorem jest Kancelaria Prezesa Rady Ministrów. Teksty zaczerpnięte z aktów prawnych zawarte w tym opracowaniu proszę traktować jedynie jako pomoc dydaktyczną i materiał szkoleniowy, informacyjny i pomocniczy. Opracowania własne zawarte w tym opracowaniu (treści i opracowania inne niż przepisy prawa) są udostępniane zgodnie z deklaracją autora co do zgodności z typem licencjonowania: <https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/> i mogą być rozpowszechniane i użytkowane w zgodności z postanowieniami tego typu licencjonowaniem.

Dodatkowe zalecane treści

Opis metodologii gromadzenia danych: <https://egocki.pl/art30a/CalStr.pdf>

Opis metodologii obliczania struktury zatrudnienia: <https://egocki.pl/art30a/DataColl.pdf>

„O co chodzi w art. 30a?": <https://egocki.pl/art30a/ocochodziwart30a2020.pdf>

Więcej o zalecanej aplikacji: http://art30a.ucoz.pl/index/narzedzia_analzy/0-9

pierwsze – pytania analogiczne

Istnieje cały katalog pytań zupełnie analogicznych, czyli poczyniona tu będzie sugestia, że udzielenie odpowiedzi na zadane wyżej pytanie jest analogiczne do odpowiedzi na podobne pytania.

Analogiczne pytania można formułować w odniesieniu do całego (?) katalogu wydatków osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń w rozumieniu klasyfikacji paragrafów wydatków i środków; paragraf 302 – paragraf ten obejmuje wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze, niezaliczone do wynagrodzeń; kopia treści tego paragrafu zawarta jest w załączniku do tej treści.

drugie – czego w swej istocie pytanie dotyczy

Proszę spróbować dostrzec różnicę pomiędzy pojęciem „kwoty wydatkowane na średnie wynagrodzenie” a pojęciem „wydatki poniesione na wynagrodzenia”.

„Niefortunny” zwrot: „nie uwzględnia się przy obliczaniu kwot wydatkowanych na średnie wynagrodzenia nauczycieli” użyto w ustawie Karta Nauczyciela w art. 35a ust. 4 (Wynagrodzenie dla nauczycieli prowadzących zajęcia w ramach programów finansowanych ze środków pochodzących z budżetu UE) oraz w art. 53a ust. 5 (Świadczenie „na start” wypłacane nauczycielowi stażyscie).

Ale w art. 30 ust. 3 (w którym stanowi się, że: „Średnie wynagrodzenie nauczycieli stanowi dla: 1) nauczyciela stażysty – 100%, 2) nauczyciela kontraktowego – 111%, 3) nauczyciela mianowanego – 144%, 4) nauczyciela dyplomowanego – 184% – kwoty bazowej, określonej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej.”) – nie ma mowy (!) o „obliczaniu kwot wydatkowanych na średnie wynagrodzenia nauczycieli”. Owszem, w innym miejscu (Art. 30a. [Analiza poniesionych w poprzednim roku wydatków na wynagrodzenia nauczycieli] „1. W terminie do dnia 20 stycznia każdego roku organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego przeprowadza analizę poniesionych w poprzednim roku kalendarzowym wydatków na wynagrodzenia nauczycieli w odniesieniu do wysokości średnich wynagrodzeń, o których mowa w art. 30 ust. 3, oraz średniorocznej struktury zatrudnienia nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego.”) – o (!), tu jest mowa o „poniesionych wydatkach na wynagrodzenia nauczycieli”.

Czyli chodzi tu o to, czy „obliczanie kwot wydatkowanych na średnie wynagrodzenia nauczycieli” jest tym samym, czym jest „analiza wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli”? „Uznajmy” na potrzeby tego tekstu, że tak - choć jak to pogodzić z elementarną przecież zasadą techniki prawodawczej (załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 20 czerwca 2002 roku w sprawie "Zasad techniki prawodawczej"; Dz. U. z 2016 roku, poz. 283): "§ 10. Do oznaczenia jednakowych pojęć używa się jednakowych określeń, a różnych pojęć nie oznacza się tymi samymi określeniami." – to nie mam pojęcia (i to może być uznane za największą wadę tego tekstu i jeżeli czytelnik jest świadom znaczenia tej wady, to należy rozważyć, czy aby wtedy nie szkoda czasu na dalsze czytanie, ale wówczas zadane wyżej pytanie i jemu inne podobne – pozostają bez oczekiwanej odpowiedzi).

trzecie – czego w swej istocie pytanie dotyczy

No właśnie – bardzo istotne może to być spostrzeżenie.

W przykładowym pytaniu: „Czy przy obliczaniu kwot wydatkowanych na średnie wynagrodzenia nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela uwzględnia się odprawy pośmiertne?” – chodzi zatem o to, czy przykładowa tu „odprawa pośmiertna” ma być uwzględniona w „analizie wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli”, czyli prościej - czy jest składnikiem wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli (i analogicznie dotyczy to całego

katalogu wydatków osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń w rozumieniu klasyfikacji paragrafów wydatków i środków; paragraf 302 – dalej: „katalog paragrafu 302”)?

Pytania takie należą do kategorii „trudne” – odpowiedzi też nie są ani krótkie, ani łatwe. Odwagą chyba jest formułować takie pytania – no i trzeba się wykazać pewną „odwagą” w udzieleniu odpowiedzi.

czwarte – odpowiedź pierwsza

Odpowiedź udzielona z dość niejasnej perspektywy ogólnej.

Jest w tej tu przedstawianej ogólnej perspektywie pewna sprzeczność.

Z jednej strony prawodawca (tu przez MEiN/MEN reprezentowany) nie chce, aby dokonać analizy tego, jak wydatki ponoszone na wynagrodzenia nauczycieli mają się do średniego wynagrodzenia względem każdego nauczyciela z osobna, lecz jak się ma średni wydatek do średniego wynagrodzenia względem całej grupy awansu zawodowego i to nie w ogóle, lecz w odniesieniu do nauczycieli funkcjonujących na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. Czyli z tej perspektywy, to rzecz zmierza nie tyle do pytania, czy konkretny nauczyciel osiąga, czy też nie osiąga, średnie wynagrodzenie, lecz czy organ prowadzący „osiąga” średnie wynagrodzenie względem „uśrednionego” nauczyciela w danej grupie awansu zawodowego? Choć w art. 30 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela nie stanowi się, że „Średnie wynagrodzenie nauczycieli w danej grupie awansu zawodowego stanowi dla: #) nauczyciel(i) [w danej grupie awansu zawodowego] – X%”, lecz stanowi się, że „Średnie wynagrodzenie nauczycieli [?] stanowi dla: #) nauczyciel(a) [w danej grupie awansu zawodowego] – X%”. To taki dość drobny niuans, choć zauważalny i jakieś znaczenie to mieć musi.

Ale jednocześnie (i tu daje się zauważyć sprzeczność)...

U podstaw wszystkich rozstrzygnięć dotyczących kwestii związanych z przeprowadzeniem analizy wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli w zakresie właśnie „wydatków” oraz „struktur zatrudnienia” (nazywanych tu w zależności od kontekstu we właściwych dla analizy przepisach: „strukturą zatrudnienia”, „średnioroczną strukturą zatrudnienia”, „średnioroczną liczbą etatów”) leży art. 30a. w ustanowieniach zawartych w ustępach 1 i 2. Wskazują tu przy okazji odnoszenia się do „wydatków” jednocześnie na „strukturę zatrudnienia”, ponieważ we wskazywanych podstawach czynienia wszystkich rozstrzygnięć zawarta jest (choć mocno nie wprost i dlatego to spostrzeżenie jest słabsze od wyżej wskazanego) idea o zachowaniu równowagi i proporcjonalności struktury wydatków ze strukturą zatrudnienia – czyli jeżeli w szczególności jakieś „złotówki” (których nie otrzymuje nauczyciel) zmniejszają strukturę wydatków, to (co do zasady) musi to iść w parze ze zmniejszaniem struktury zatrudnienia (i analogicznie w odniesieniu do „zwiększania”).

Czyli oto z perspektywy tej najogólniejszej idei, odpowiedź przechyla się tymczasem w stronę – „nie”, „odprawa pośmiertna (oraz inne: tu patrz katalog paragrafu 302) nie jest składnikiem wydatków poniesionych na wynagrodzenia”.

Ale staje to w dającej się zauważyć sprzeczności z tym, co wskazano wyżej. Czyli nie można tej pierwszej odpowiedzi uznać za wiążącą w jakimkolwiek tu znaczeniu, a jedynie za „ciekawą” (?). Trzeba zatem sięgać po możliwe rozstrzygnięcia szczegółowe. Jak to zatem wygląda z perspektywy rozstrzygnięć szczegółowych? Zatem od art. 30a ust. 1 i 2 zaczynając...

piąte – szukanie „lepszego” odpowiedzi drugiej

Art. 30a – uzasadniony wybór treści w kontekście twierdzenia, że nie dokonuje się w konsekwencji art. 30a „analizy wynagrodzeń”, lecz „analizę wydatków na wynagrodzenia”.

„1. [...] organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego przeprowadza analizę poniesionych [...] wydatków na wynagrodzenia nauczycieli w odniesieniu do wysokości średnich wynagrodzeń, [...], oraz średniorocznej struktury zatrudnienia nauczycieli [...].

2. W przypadku nieosiągnięcia [...] wysokości średnich wynagrodzeń, [...], w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1 organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego ustala kwotę różnicy między wydatkami poniesionymi na wynagrodzenia nauczycieli [...] w składnikach, o których mowa w art. 30 ust. 1, a iloczynem średniorocznej liczby etatów nauczycieli [...] oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli, [...].”

Oto najpierw to, co należy tu widzieć jako rzeczy pewne (czyli nie budzące wątpliwości żadnych):

(1) pojęcie „średnich wynagrodzeń nauczycieli” – jest zdefiniowane jednoznacznie w art. 30 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela;

(2) przeprowadza się tu (dokonuje się, realizuje się, czyni się,...) nie analizę wynagrodzeń nauczycieli, lecz analizę wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli;

(3) wynagrodzenie nauczyciela (zdefiniowane w art. 30 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela) nie jest równoważne, nie jest tożsame (ani w rozumieniu prawnym, ani w rozumieniu algebraicznym) wydatkowi poniesionemu na wynagrodzenie nauczyciela (zupełnie różna od definicji „wynagrodzenia nauczyciela” jest definicja „wydatku poniesionego na wynagrodzenia” zawarta w rozporządzeniu w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania [...] w części „Objaśnienia” w pkt 4 – i na nic tu czynione przez „Niekórych” „zaklinanie rzeczywistości” – to nie jest to samo! Prawodawca tak postanowił i kropka! – a czy zrobił to świadomie, przytomnie, intencjonalnie, mądrze,... – te kwestie mogą co najwyżej rozstrzygać specjaliści od nauk na przykład, być może medycznych?);

(4) „średnioroczna liczba etatów nauczycieli” (w danej grupie awansu zawodowego) jest sumą „średniorocznych struktur zatrudnienia”, które są średnią arytmetyczną z danych, które nie są wprost nazwane ani w art. 30a, ani w przepisach wykonawczych (ale zwyczajnie muszą zaistnieć jako konieczne dane aby można było policzyć średnie arytmetyczne, o których stanowi się w rozporządzeniu) – chodzi zatem o średnią arytmetyczną z „miesięcznych struktur zatrudnienia” (choć to wymaga szerszego wywodu – tu, na potrzeby tego tekstu, taki jest zbędny);

(5) liczyć należy w przeprowadzaniu analizy „strukturę zatrudnienia” – nie chodzi tu zatem o „strukturę świadczenia pracy” lub „strukturę obecności”, lub „strukturę bycia obecnym”, lub... - czyli nauczyciel świadczący pracę w każdym tygodniu od poniedziałku do piątku jest w stanie zatrudnienia w te dni i choć nie świadczy pracy w soboty, niedziele i święta, to także i w te dni pozostaje w stanie zatrudnienia, co powinno być odpowiednio i spójnie odzwierciedlone w liczeniu „struktury zatrudnienia”, „średniorocznej struktury zatrudnienia” oraz „średniorocznej liczby etatów”. Podobnie rzecz się ma w odniesieniu do różnych okresów nieobecności (poprawnie: „okresów nieprowadzenia zajęć”) – choć tu rozporządzeniodawca raczył to widzieć „nieco inaczej” (to pozostaje kwestią ciągle dyskutowaną i ciągle dość uznaniową – w zależności od wielu różnych „widzi mi się” struktura zatrudnienia bywa najczęściej traktowana jako „struktura świadczenia pracy”; no cóż, tego tu tłumaczyć nie chcę, bo tu to potrzebne nie jest i myślę, że trzeba szczególnego i wymagającego akceptowania adekwatnej troski spojrzenia na świat, żeby uznawać, że to jest to samo).

Po koniecznym zaakceptowaniu tego, co wyżej, można formułować odpowiedzi na niektóre pytania.

Pytanie: „Czy przy obliczaniu kwot wydatkowanych na średnie wynagrodzenia nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela uwzględnia się odprawy pośmiertne?”. I analogiczne pytania w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302.

szóste – oto dobra odpowiedź

Ale proszę zwrócić uwagę czego ta odpowiedź dotyczy!

Nie, „odprawa pośmiertna” nie jest „wliczana” „do wyliczania średnich wynagrodzeń nauczycieli” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302). „Średnie wynagrodzenie” jest jednoznacznie zdefiniowane w art. 30 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela i dlatego „Nie”.

Chodzi tu jednak o to, że w tak, jak wyżej najczęściej sformułowanym pytaniu, chodzi jednak zwykle o to, czy „odprawa pośmiertna” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302) jest „wliczana” do „wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczyciela”? A odpowiedź na takie pytanie nie jest już tak prosta i jednoznaczna i może będzie brzmiała „Tak”?

„Średnie wynagrodzenia nauczycieli” nie są tożsame z „wydatkami ponoszonymi na wynagrodzenia”. Na serio, to nie jest to samo.

siódme – dalsze szukanie „lepszej” odpowiedzi trzeciej

Kluczem w szukaniu odpowiedzi jest pojęcie „wydatek poniesiony na wynagrodzenia nauczyciela”.

Pojęcie „wydatku poniesionego na wynagrodzenie nauczyciela” zdefiniowano następująco: „*Są to wyłącznie wydatki poniesione w roku podlegającym analizie z budżetu jednostki samorządu terytorialnego na wynagrodzenia w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1 Karty Nauczyciela, bez pochodnych ponoszonych przez pracodawcę.*”.

Można pokusić się o napisanie tej definicji w sposób nieco bardziej komunikatywny. Można zauważyć, że w tej definicji zawarto katalog (katalog ma jednoznacznie charakter zamknięty) czterech kryteriów rozstrzygnięcia tego, co uznawać należy za „wydatek poniesiony na wynagrodzenia”:

- (1) „...poniesione w roku podlegającym analizie” – „wyłącznie”, czyli obecnie w roku 2021, czyli najpewniej w znaczeniu zwrotu „faktycznie zaistniałe w roku 2021”; i jest to dość jednoznaczne, bo prawodawca nie użył tu (a przecież mógł) zwrotu „za rok”, „po roku” lub czegoś podobnego;
- (2) „...z budżetu jednostki samorządu terytorialnego” – „wyłącznie”, czyli najpewniej w znaczeniu zwrotu „faktycznie pochodzące bezpośrednio z budżetu jednostki samorządu terytorialnego”;
- (3) „...na wynagrodzenia w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1” – wyłącznie (to kryterium wymaga tu dalej osobnej i poszerzonej mocno dyskusji);
- (4) „...bez pochodnych ponoszonych przez pracodawcę” – pochodne ponoszone przez pracodawcę są po prostu wyłączone z pojęcia „wydatku poniesionego na wynagrodzenie”. Choć zupełnie ostatnio przy okazji pytania: czy „Czy składki do PPK są składnikiem wydatków?” – odkryłem, że pojęcie „pochodnych ponoszonych przez pracodawcę” wcale nie jest takie oczywiste (http://art30a.ucoz.pl/news/czy_skladki_do_ppk_sa_skladnikiem_wydatkow/2021-08-03-300).

...a tu bardzo ważna uwaga...

W znaczeniu spostrzeżenia „katalog ma jednoznacznie charakter zamknięty” – rzeczą pozostającą (i to wielce pozostającą) poza słusznością dokonywania tu stosownych rozstrzygnięć jest próba stosowania jakichś innych kryteriów rozstrzygnięcia, jak na przykład przywoływanie „paragrafów klasyfikacji budżetowej”; wszelkie interpretacje i narracje zmierzające w tych kierunkach będą prowadzić do chęci poszerzania katalogu, który z definicji jest zamknięty (można to rozumieć, albo nie); skoro zauważany katalog kryteriów rozstrzygnięcia ma charakter zamknięty (a ma! – i zero, co do tego, wątpliwości), to znaczy, że „racjonalny, spójny i mądry prawodawca” wskazuje, że właściwych rozstrzygnięć należy

dokonywać właśnie w oparciu o tylko tak wskazane kryteria (w przeciwnym razie należałoby zakładać, że prawodawca nie jest ani racjonalny, ani spójny, ani mądry – to oczywiście jest tylko sarkastyczny ozdobnik tego tu wywodu, co nie zmienia faktu istnienia „katalogu kryteriów o jednoznacznie zamkniętym charakterze”, a także faktu chęci myślenia, że prawodawca jest jednak mądry, spójny i racjonalny).

Możliwa dyskusja zwrotu „...na wynagrodzenia w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1” jest następująca (i nie jest to li tylko gra słów – to prawo nasze jest...):

(1) jest ustanowione: „...na wynagrodzenia w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1”;

(2) ale nie jest ustanowione: „...na wynagrodzenia nauczyciela w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1”;

(3) także nie jest ustanowione: „...na wynagrodzenia w składnikach wynagrodzenia nauczyciela wskazanych w art. 30 ust. 1”;

(4) jednocześnie w art. 30a w ust. 2 jest ustanowione: „*W przypadku nieosiągnięcia [...] wysokości średnich wynagrodzeń, [...], w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1 organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego ustala kwotę różnicy między wydatkami poniesionymi na wynagrodzenia nauczycieli [...] w składnikach, o których mowa w art. 30 ust. 1, a iloczynem średniorocznej liczby etatów nauczycieli [...] oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli, [...]*”;

(5) ale nie jest w art. 30a ust. 2 ustanowione: „*W przypadku nieosiągnięcia [...] wysokości średnich wynagrodzeń, [...], w składnikach wynagrodzenia nauczyciela wskazanych w art. 30 ust. 1 organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego ustala kwotę różnicy między wydatkami poniesionymi na wynagrodzenia nauczycieli [...] w składnikach wynagrodzenia nauczyciela, o których mowa w art. 30 ust. 1, a iloczynem średniorocznej liczby etatów nauczycieli [...] oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli, [...]*”.

Czyli (czy czytelnik dostrzega te „delikatne” wyżej wskazane różnice? – a w tych szczegółach tkwią te „diabelskie” rozstrzygnięcia...)

...po pierwsze: wygląda na to (rzecz jednak w takim ujęciu musi pozostawać dyskusyjną), że nie chodzi tu o „składniki wynagrodzenia nauczyciela” (w rozumieniu art. 30 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela – zdefiniowano tam pojęcie „wynagrodzenie nauczyciela” a nie pojęcie „wynagrodzenie” – to drobnostka tu bez istotnego znaczenia), lecz o „składniki, o których mowa w art. 30a ust. 1”, czyli chyba (co najwyżej można właśnie tu napisać „chyba”) chodzi o składniki przepisu (zapisu jako całości tworzącej ten przepis) zawartego w art. 30a ust. 1 (to może mieć istotne znaczenie w szukaniu odpowiedzi na inne podobne pytania dotyczące „wydatków poniesionych na wynagrodzenia”);

...po drugie: nie da się (nie można tak w Polsce) jednak jednoznacznie twierdzić, że literalne przeczytanie ze zrozumieniem tego, co napisano, jest tu wystarczające – trzeba często się zastanowić „co poeta miał na myśli”, co w oficjalnej „mowie” nazywa się zwykle „rozpoznaniem intencji ustawodawcy, prawodawcy, rozporządzeniodawcy, czy też innego [...]dawcy” (jak brzydkie mam nastawienie wobec tej „konieczności”, to tu nie napiszę, co nie zmienia faktu, że muszę się na takie pojmowanie rzeczy godzić i nawet z tym starać się „zaprzyjaźnić”);

...po trzecie rację i tak będzie miał tu ten (a to jest spostrzeżenie szczególnie „wkurzające”), wobec którego zakładać się będzie (bez dociekania dlaczego – szkoda „amunicji”), że „ma rację” – a w przypadku prawa opresyjnego (a taki głównie charakter ma prawo nasze), będzie to zwykle ten, kto dysponuje mocą opresji; dalej będzie to zjawisko nazywane „Mający Rację”.

...po czwarte to jednak mądry, spójny i racjonalny prawodawca, tworząc prawo, zawęża pola uznaniowości do wartości bliskich zera – widać różnie się pojmuje w różnych kręgach pojmowania „wartości bliskie zeru”, bo przecież prawodawca jest mądry, spójny i racjonalny?

A w tymże art. 30 ust. 1 stanowi się, że:

„Wynagrodzenie nauczycieli, z zastrzeżeniem art. 32, składa się z:

1) wynagrodzenia zasadniczego;

2) dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, w tym z tytułu sprawowania funkcji wychowawcy klasy, oraz za warunki pracy,

3) wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw;

4) nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyłączeniem świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, świadczenia, o którym mowa w art. 53a, i dodatku, o którym mowa w art. 54 ust. 5.”.

...i dopada mnie czasami taka refleksja – i co tu zwykle decyduje o tym, gdzie leży racja; czy może umiejętność racjonalnego i logicznego myślenia, czy też może raczej to, kim jest relacjonujący swoje myślenie jako racjonalne i logiczne; i myślę wtedy konsekwentnie dalej – skoro jestem prawie „nikim”, to czymże jest moja racjonalność i logika wobec „potęgi” racjonalności i logiki kogoś, kto ze swej pozycji właśnie może mnie postrzegać, jako podmiot mieszczący się w znaczeniu słowa „nikt”, czyli niemal już nie podmiot, lecz przedmiot takiego postrzegania; smutne, ale ciągle dominujące.

...i oto, co dalej z tego wynika...

ósmo – powrót do pytania i coraz bliżej odpowiedzi

Czyli, czy „odprawa pośmiertna” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302) jest „wliczana” do „wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczyciela”?

W zgodności ze wskazanymi wyżej kryteriami rozstrzygania...

(1) czy „...poniesione w roku podlegającym analizie”? – kryterium spełnione;

(2) czy „...z budżetu jednostki samorządu terytorialnego”? – kryterium spełnione;

(3) ?

(4) to nie jest „...pochodna ponoszona przez pracodawcę” – pochodne ponoszone przez pracodawcę są wyłączone z pojęcia „wydatku poniesionego na wynagrodzenie”;

...a z punktem (3) jest „powszechny od lat kłopot”...

(3) czy „...na wynagrodzenia w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1”?...

Rzecz nie mieści się w definicji „wynagrodzenia nauczyciela” (art. 30a ust. 1 wyżej zacytowany) w punktach od 1) do 3); w punkcie 4) jest jednak swego rodzaju „worek”: „inne świadczenia wynikające ze stosunku pracy”. Można teraz dokonać przeglądu przepisów prawa (bardzo wiele zdań do przepisania) oraz przeglądu literatury przedmiotu (podręczniki, opracowania, artykuły, zasoby www, interpelacje poselskie, orzecznictwo, uzasadnienia do przepisów prawa,... - jeszcze więcej zdań do przepisania) – i co? I daje się wtedy zauważyć, że:

(1) nie ma definicji „innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy”;

(2) nie ma też definicji „świadczeń wynikających ze stosunku pracy”;

(3) najczęściej „świadczenia wynikające ze stosunku pracy” (nie jest wiadome czy chodzi tu także o znaczenie słowa „inne”) są nazywane jednocześnie „świadczeniami związanymi z pracą”;

(4) istnieje rodzaj „pokusy” wskazywania „kont i/lub paragrafów księgowych” na rzecz rozstrzygnięcia tego, co jest, a co nie jest „świadczeniem wynikającym ze stosunku pracy” (nie wiadomo, co począć z „inne”), ale brak definicji tego pojęcia (1) sprawia, że wszystkie realizacje tych „pokus” mają charakter wysoce

uznaniowy, doraźny, autorski, umowny, dyskusyjny,... - jednym zdaniem „szkoda amunicji” na roztrząsanie tych pokus; a gdyby nawet zaakceptować takie pokusy rozstrzygnięcia za słuszne – to przecież (co już wyżej jednoznacznie wykazano) katalog rozstrzygnięcia zawarty w definicji „wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli” mając charakter zamknięty nie dopuszcza stosowania tego kryterium/pokusy – będzie to jednak w wielu kręgach miało zawsze dyskusyjny charakter.

(5) zdrowy rozsądek (pomaga zwykle dokonać właściwego rozstrzygnięcia tam, gdzie prawo zawodzi) każe myśleć w bardzo prosty i logiczny sposób (dla wielu jednak zbyt prosty i zbyt logiczny): czy dane świadczenie (pieniądze) wynika z faktu istnienia obecnego lub przeszłego stosunku pracy, czyli czy jest konsekwencją zaistniałego stosunku pracy? Jeżeli odpowiedź na takie pytanie brzmi: tak, „te pieniądze” wynikają z faktu zaistnienia stosunku pracy – to znaczy, że związane są z pracą, to znaczy, że można „owo” nazywać „świadczeniem związanym z pracą” lub „(innym?) świadczeniem wynikającym ze stosunku pracy”...; pod warunkiem jednak, że nie istnieje przepis prawa, który przedmiot pytania wyłącza z pojęcia „(innego?) świadczenia wynikającego ze stosunku pracy” – a jak to już się wyżej „rzekło” – no, nie ma takich przepisów prawa (po stronie autora nie ma tu jednak 100% pewności, co do tego ostatniego zdania).

(6) no i (można chyba także napisać: no, ale) oczywiście nie do pominięcia pozostaje tu także rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów (można tu dodatkowo się także wspierać opracowaniami sporządzonymi na podstawie wskazanych przepisów oraz wyjaśnień, artykułów i uchwał właściwego dla pytającego Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej), gdzie w Klasyfikacji budżetowej w części dotyczącej Klasyfikacji paragrafów wydatków i środków zawarty jest ów paragraf 302 – Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń. „Paragraf ten obejmuje wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze, niezaliczone do wynagrodzeń, w szczególności:” (katalog ten zatem ma charakter otwarty) „[...]” – kopia treści tego paragrafu zawarta jest poniżej w załączniku do tej treści.

No i... czy „odprawa pośmiertna” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302) jest „wliczana” do „wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczyciela”?

dziewiąte – oto odpowiedź

Czytelniku tej treści – tu właśnie pada odpowiedź wyżej stosownym tłem i kontekstem jej szukania okraszona a może i nawet uzasadniona! Choć zauważ, że to już jest trzecia odpowiedź.

Mądry, spójny i racjonalny przedstawiciel prawodawcy mógł napisać definicję „wydatków poniesionych na wynagrodzenia” co najmniej na przykład tak: „Są to wyłącznie wydatki poniesione w roku podlegającym analizie z budżetu jednostki samorządu terytorialnego na wynagrodzenia w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1 Karty Nauczyciela, bez pochodnych ponoszonych przez pracodawcę **oraz bez wydatków osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń.**” **Ale tak nie napisał!** Czyli z tej najbardziej tu właściwej i szczegółowej perspektywy szukania odpowiedzi – „odprawa pośmiertna” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302) jest „wliczana” do „wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczyciela”? . Czyli jest składnikiem tych wydatków?

dziesiąte – ale dlaczego jest to odpowiedź ze znakiem zapytania

Racjonalne postępowanie zgodne z charakterem wyżej poczynionych uzasadnień.

Ale w takim razie należałoby twierdzić, że spełnionym pozostaje kryterium (definicji wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli): (3) czy „...na wynagrodzenia w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1”?...; czyli to by dalej oznaczało konieczność twierdzenia, że „odprawa pośmiertna”

(i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302) jest „innym świadczeniem wynikającym ze stosunku pracy” – no istotnie jest (przecież nauczyciel – tu oczywiście nie on, lecz jego spadkobiercy – nie uzyskał by tej odprawy, gdyby nie istniał stosunek pracy)! Ale będąc zatem „innym świadczeniem wynikającym ze stosunku pracy”, „odprawa pośmiertna” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302) jest „wydatkiem osobowym niezaliczonym do wynagrodzeń”. Czyli gdyby pytanie brzmiało: czy „odprawa pośmiertna” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302) jest „wliczana” do „wynagrodzenia nauczyciela”? Odpowiedź: „Nie”. Ale pytanie brzmi: czy „odprawa pośmiertna” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302) jest „wliczana” do „wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczyciela”?... A jednocześnie – warto to pamiętać – przeprowadza się tu (dokonuje się tu) nie analizę wynagrodzeń nauczycieli, lecz analizę wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli.

jedenaste – odpowiedź jeszcze raz z większą dozą pewności jej poprawności

...Właśnie powyżej dokonano „testu równowagi”, „testu proporcjonalności”, „testu możliwej do przyjęcia argumentacji”,...

...i odpowiedź musi tu brzmieć: Tak, „odprawa pośmiertna” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu wydatków osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń w rozumieniu klasyfikacji paragrafów wydatków i środków – paragraf 302) jest „wliczana” do „wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczyciela”.

Odpowiedź jest sprzeczna z tą uzyskaną z pojmowania idei ogólnej analizy! Tu wypada lekko zmodernizować pewną prawdę starożytną: „analiza szczegółowa pozbawia mocy analizę ogólną”, ale czy w odniesieniu do podobnych pytań jest to słuszne? – To jest pytanie retoryczne.

Na wszelki wypadek powtórzę: mądry, spójny i racjonalny prawodawca, tworząc prawo, zawęży pola uznaniowości do wartości bliskich zera – widać różnie się pojmuje w różnych kręgach pojmowania „wartości bliskie zero”, bo przecież prawodawca jest mądry, spójny i racjonalny...; a rację będzie miał nie ten, kto szuka obiektywnej odpowiedzi, lecz ten, wobec którego zakładać się będzie (bez dociekania dlaczego), że ma rację – a w przypadku prawa opresyjnego, będzie to zwykle ten, kto dysponuje mocą opresji.

dwunaste – dlatego warto tu sięgnąć po jeszcze innego rodzaju argumentację

Jeszcze bardziej racjonalne postępowanie zgodne z charakterem wyżej poczynionych uzasadnień.

Otóż, wyobraźmy sobie, że w wyniku potraktowania „odprawy pośmiertnej” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302) jako „wydatku poniesionego na wynagrodzenia nauczyciela” suma wydatków w przeprowadzaniu analizy wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli wyniosła tyle, że różnica, o której się stanowi w przywoływanym wyżej art. 30a ust. 2, jest taka, że nie będą wyliczane w danej grupie awansu zawodowego jednorazowe dodatki uzupełniające lub owszem taka, że będą wyliczone jakieś kwoty jednorazowych dodatków uzupełniających. I dalej w tej tu „opowieści” wyobraźmy sobie, że „Mający Rację” stwierdza, że jednak „Nie” – „odprawy pośmiertnej” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu wydatków paragrafu 302) „nie można ujmować jako” „wydatek poniesiony na wynagrodzenia nauczyciela”! Czyli w najgorszym przypadku (cokolwiek by to znaczyło) trzeba będzie przeprowadzić analizę ponownie i być może jednak jakieś kwoty jednorazowych dodatków uzupełniających nauczycielom wypłacić lub już wypłacone „odrobinę” zwiększyć

o kolejne złotówki, które trzeba będzie wypłacić – i to jest wykonalne. W przeciwnym przypadku, czyli nie potraktowania „odprawy pośmiertnej” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302) jako „wydatku poniesionego na wynagrodzenia nauczyciela”, przy jednoczesnym twierdzeniu „Mającego Rację”, że „ależ, Tak”, to jednak jest „wydatek poniesiony na wynagrodzenia nauczyciela”... - może dojść do sytuacji raczej nie dającej się zrealizować lub bardzo trudnej w realizacji w rozumieniu okoliczności tejże realizacji (trzeba sobie taką sytuację po prostu wraz ze wszystkimi jej konsekwencjami skutecznie wyobrazić).

Jednym zdaniem: w interesie (cokolwiek by to znaczyło) jednostki samorządu terytorialnego jest twierdzić, że „odprawa pośmiertna” (i analogicznie w odniesieniu do całego katalogu paragrafu 302) jest składnikiem „wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli”.

trzynaste – ostatecznie?...

Proszę jednak pogodzić się z faktem, że nic nie ma charakteru ostatecznego...

Ostatecznie – to i tak Czytelnik tej treści musi zdecydować, a decyzja Czytelnika będzie tu jedynie słuszną. Naprawdę „jedynie słuszną” – brak jest tak możliwości ostatecznego wykazania jej słuszności, jak i braku słuszności. Choć – pytanie retoryczne kolejne – kto już w naszym kraju pojmuje ten banał, że to Czytelnik tej treści „zawsze ma rację”, a kto jeszcze nad swym pojmowaniem tego banału musi popracować?

No – i wychodzi tu na to, tak przy okazji zupełnie (bez dalej idącej analizy), że „1000,00 zł na start” nie jest wydatkiem, „wiejski” – to już na zawsze chyba pozostanie dyskusyjne i uznaniowe (choć wszystko wskazuje na to, że to jest wydatek ponoszony na wynagrodzenia, ale takie uznanie „okoniem” staje do 10 lat czynienia inaczej – to lepiej niech już tak zostanie), a „cała reszta” (z katalogu paragrafu 302) jest wydatkiem?

Mam pokusę napisania czegoś zupełnie analogicznego i równie dość logicznego (jednak w ramach reguł tej „gry”, byłoby zmanipulowane), z czego wyniknie coś zupełnie odwrotnego – nie będzie to jednak zgodne z tym, co nazywam „interesem jednostki samorządu terytorialnego” (cokolwiek by to znaczyło), czyli zakładam tu milcząco, że ów „interes” jest „słuszniejszy” od „interesu nauczycieli” i mogę w tym założeniu trochę się – zwłaszcza w roku 2021 – mylić. Ale to już będzie przekraczanie progu siermiężnej polityki – o, właśnie ów przekroczyłem.

Załącznik

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2.03.2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. 2014 poz. 1053; choć warto wiedzieć, że nowelizacji po wskazanym tu tekście jednolitym było już 19; <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20140001053>)

Załącznik nr 4; Klasyfikacja paragrafów wydatków i środków (z objaśnieniami); Świadczenia na rzecz osób fizycznych (302 do 305, 307, 311, 320 do 321 i 324 do 326)

302 Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń

Paragraf ten obejmuje wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze, niezaliczone do wynagrodzeń, w szczególności:

świadczenia rzeczowe, wynikające z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (w tym profilaktyczne posiłki i napoje), oraz ekwiwalenty za te świadczenia, a także ekwiwalenty za pranie odzieży roboczej wykonywane przez pracowników, ekwiwalenty za używanie własnej odzieży i obuwia roboczego,

ekwiwalenty pieniężne za użyte przy wykonywaniu pracy narzędzia, materiały lub sprzęt, stanowiące własność wykonawcy,

zasiłki na zagospodarowanie i zasiłki osiedleniowe, z wyłączeniem zasiłków na zagospodarowanie nauczycieli,

dotatki mieszkaniowe i wiejskie dla nauczycieli,

środki wydawane do spożycia pracownikom wyłącznie w czasie wykonywania pracy, bez prawa do ekwiwalentu z tego tytułu (m.in. w zakładach gastronomicznych, placówkach wyżywienia przyzakładowego, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, zakładach dla nieletnich, służbie zdrowia, w domach pomocy społecznej, domach wczasowych, marynarzom i rybakom oraz dodatki kaloryczne wypłacane na podstawie odrębnych przepisów),

wartość umundurowania, jeśli obowiązek jego noszenia wynika z obowiązujących ustaw,

wypłaty dokonywane na rzecz twórców wynalazków, projektów racjonalizatorskich i wzorów użytkowych oraz nagrody związane z tymi projektami, a także nagrody za osiągnięcie wymiernych efektów ekonomicznych wdrażania nowych rozwiązań technicznych i organizacyjnych, będących wynikami prac badawczych,

określone ustawowo: odprawy pieniężne, odszkodowania, rekompensaty lub inne świadczenia z powodu ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy albo restrukturyzacji zatrudnienia z przyczyn niedotyczących pracowników,

odszkodowania przysługujące od pracodawcy za przedmioty utracone lub uszkodzone wskutek wypadku przy pracy,

zasądzone i dobrowolnie wypłacone odszkodowania w sprawach o roszczenia ze stosunku pracy,

wypłaty przeznaczone na pomoc zdrowotną dla nauczycieli,

świadczenia przysługujące mianowanym urzędnikom państwowym w razie rozwiązania stosunku pracy, w przypadku reorganizacji urzędu lub jego likwidacji, oraz świadczenia przysługujące urzędnikom służby cywilnej w razie rozwiązania stosunku pracy, w przypadku likwidacji urzędu,

odprawy pośmiertne,

świadczenia przysługujące członkom służby zagranicznej oraz pracownikom zatrudnionym zgodnie z polskim prawem, wykonującym obowiązki służbowe w placówkach zagranicznych, w tym dodatki zagraniczne i dodatki na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania rodziny przysługujące ambasadorowi i konsulowi kierującemu urzędem konsularnym.